

maslu ostalih sestavnih delov mleka, to je, beljakovin, sirove tvarine itd.

Množica potrebne soli ravna se po trpežnosti, kojo hočemo dati surovemu maslu in zavzima 2 do 6 odstotkov cele maslene tvarine, to je, od 2 do 6 dekagramov soli na kilogram masla. Sol ne sme biti ne predrobna, ne predebela. Zrna, koja imajo v premeru $\frac{1}{2}$ do 1 milimetra, so najbolja. Morska sol, kot se sploh na Slovenskem prodaja, nekoliko zdrobljena bode ravno prav ugajala. Soli se pa tako:

Odtehta se najprej surovo maslo in potem primerna množica soli. Na to razdeli se surovo maslo v kose po 2 kilograma. Ti kosi se tako skupaj stisnejo, da so plošnati. Potresejo se z odmerjeno množico soli, temeljito pregnetejo in potem zopet v kosih skupaj prestavijo. Čez nekaj ur pregnete se vsa množica od novega dobro. Surovo maslo je tedaj dovolj pretvorjeno, kedar je sredina skoz in skoz enakomerno sestavljena. To pa izvemo po poskušnji. Kolikor menj se dela tu z rokami, toliko bolje je za surovo maslo. Zato ima delo z gori opisanimi orodji ali stroji vedno prednost. Ako se z rokami dela, treba jih je pomakati vedno v mrzlo vodo. Delo z orodjem in strojem vršiti se mora v primerno toplih prostorih, na pr. 15 stopinj, da ne postane surovo maslo ne pretrdo in ne presuho. (Konec prih.)

O državnem gozdnem nadzorstvu in pogozdovanju Krasa na Kranjskem.

Na južno-vzhodni meji naše države se razprostirajo obširne kraške planjave, in sicer od ene strani od Postojine proti Vipavi in Tominu, od druge strani proti Št. Petru, Pulju in Reki do morja.

Modri valovi sinje Adrije obdani so s tem mrtvaškim poljem propalega gozdarstva. — Na oddaljenem nebu zapazi se črtasto siva proga, ta kmalu prouzroči silni piš in ta piš imenujemo burjo. Prosto buči po notranji deželi, nič se njeni silni moči ne more v bran staviti.

H kranjski deželi pripada lep kos opustošenega sveta, zgodovina nas uči, da so tukaj pred več stoletji mogočni gozdi se razprostirali. Pa pustimo preteklost, ker nam nič ne koristi in pogledjmo rajši v prihodnost.

Kranjska dežela ima dve nalogi izpolniti. Prva je premagovati one težave, katere so zaradi opustošenja gozdov na Krasu, tamošnjemu ljudstvu, deželi in državi nastale. Druga naloga dežele naše je pa, pot gladiti takim naredbam, katere so v stanu napredujoče zlo omejiti ali popolnem vstaviti.

Zaklad kranjske dežele na jugo-vzhodu je še gozd, kateri moč razburjenih viharjev kroti.

Kakor mož poleg moža stojé drevesa, brani se vsako posebej in vsa skupaj razgrajočim vetrovom. Čeravno so se že nekatera zbog sive starosti nagnila k tlam, vendar vspešno vstrajajo in se z mlajšimi vred pogumno borijo proti silnim vetrovom.

Še se mnogoštevilno nahajajo po najvišjih vrhovih in varujejo kmetovalca, da brez skrbi orje svoje polje. Ko prestopiš prednje straže te armade, znajdeš se na Notranjskem.

Kdo dvomi še nad koristjo dobro zaraščenih gozdov po gorah?

Jasno je torej, da ima kranjska dežela res dve nalogi izpolniti, prva je da se obstoječi gozdi varujejo in druga, da se pred stoletji po tujih narodih storjeni grehi zopet poravnajo, to se pravi, Kras pogozdi.

Ako vprašamo, kaj je storila visoka vlada z ozirom na prvo nalogo, moramo odgovoriti, da je vstano-

vila državno gozdno ogledstvo za Kranjsko. V podporo političnim oblastim, gledé na izpeljavo gozdnega ogledstva nastavila je posebno tehnično izurjeno osebje, katero o izvedenih rečeh tem oblastim svetuje; zraven tega tudi gozdni tehniki ljudstvo v vseh gospodarskih strokah podučujejo in konečno gledajo na to, da se v gozdih, kateri so v posebnem varstvu, pravilno gospodari.

Za Kranjsko nastavila je vlada zraven deželnega gozdnega nadzornika še štiri gozdne tehnike, kateri so v štirih političnih okrajih razpostavljeni. Tudi c. k. gospodarski vodje državnih gozdov so za nekatere okraje skrb gozdnih tehnikov prevzeli.

V podporo gozdnih tehnikov deluje 10 gozdnih oglednikov (Forstwarte).

Okrajna gozdna nadzorstva so toraj na Kranjskem:

1. Ljubljana z okolico, kamor pripada politični okraj Kranj.
2. Radoljica;
3. Litija, kamor spadata politična okraja Kamnik in Krško. Sodnijski okraj Kostanjevica ostane v delokrogu politične oblasti v Krškem;
4. Novomesto z okrajnimi glavarstvi Novomesto, Črnomelj in Kočevje.
5. Postojina z okrajnimi glavarstvi Postojina in Logatec. Sodnijski okraj Idrija nadzorujeta tamošnja c. k. gozdna tehnika državnih gozdov.

Ljubljanski gozdni nadzorovalni okraj ima 20% skupne gozdne obsege in ga nadzoruje en politični gozdni tehnik, radoljiški pa le 11% in ga nadzoruje tehnik državnih gozdov.

Litijski gozdni nadzorovalni okraj obsega 21% in novomeški 23% skupne gozdne mere. Vsaki teh okrajev bode po enem političnem gozdnem tehniku nadzorovan. Kostanjeviški okraj pa, ki ima le 7% skupne gozdne obsege nadzoroval bode tehnik državnih gozdov.

(Dalje prihodnjič.)

Narodno-gospodarske stvari.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

III. Gosp. Franjo Ks. Souvan poroča o dopisu c. k. finančnega vodstva za Kranjsko, katero je zbornici poslalo slovenski obrazec meničnega blanketa, vabeč zbornico, naj bi se izjavila o obrazci in odgovorila na vprašanje, je li izdavanje slovenskih meničnih blanketov priporočljivo? Odsek, prenašivši v nekoliko tekst na predloženem obrazci, izreka željo, naj bi se ta prenaševanja vsprejela. Na vprašanje, je li priporočljivo izdavanje slovenskih meničnih blanketov, je odsek z ozirom na to, da je na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Goriškem več posojilnic, katere občujejo večinoma z ljudmi, kateri ne umejo nemščine, dalje z ozirom na to, da se tudi v trgovini rabi mnogo menic, dalje tudi z ozirom na to, da mnogo strank, katere so pač nemščine zmožne, vendar terjajo slovenske menične blankete, sklenil nasvetovati zbornici, naj ona izreče, da je izdavanje meničnih blanketov s slovenskim tekstom ne le priporočljivo, marveč celó potrebno. Gledé na to predlaga poročevalec v imenu odseka: Slavna zbornica naj v smislu tega poročila c. kr. finančnemu vodstvu svoje mnenje naznani.

Gosp. K. Luckmann meni, da je samo ob sebi umevno, da, kdor listino podpiše, mora tudi menično pravo poznati. V trgovini, trdi govornik, se ne čuti

potreba po slovenskih menicah, ker je slovenščina omejena le na slovenske dežele, in nastale bi lahko pri odbitkovanih (skontovanih) težkoče; Slovenci, kateri nemščine niso vešč, bi se težko poučili o menicah in sploh o meničnem pravu, treba bi bilo v to preložiti menično pravo na slovenski jezik. Govornik toraj ne more podpirati odsekovega predloga.

Gosp. Vaso Petričič izreka začudenje o trditvi predgovornikovi, kajti trgovci in obrtniki sploh dobro umejo, kaj je menica, in uže s stališča enakopravnosti se ne more nasprotovati in oporekati odsekovemu predlogu.

Gosp. Knez opozoruje g. Luckmanna na knjižico „pouk o menicah“, katero je na svitlo dal dr. Razlag; zatega del tudi nihče trditi ne more, da bi Slovenci nemščine ne vešč ne mogli prisvojiti si potrebne vednosti o meničnem pravu. On iz lastne izkušnje vé, da veliko strank terja menice s slovenskim tekstom, toraj podpira tudi odsekov predlog. Zbornica pritrudi odsekovemu predlogu.

IV. Gosp. Petričič poroča o ustanovi višjega železnocestnega vršbenega urada v Ljubljani. Mestni magistrat je namreč predložil zbornici prepis prošnje, katero je vložil pri c. kr. trgovskemu ministerstvu za ustanovo vodstva državne železnice za južne proge s sedežem v Ljubljani. Poročevalec prečita omenjeno prošnjo ter utemeljuje naslednja predloga:

1. Zbornica naj prosi visoko c. kr. trgovsko ministerstvo, da bi blagovolilo ustanoviti v Ljubljani višji železnocestni vršbeni urad.

2. Zbornica naj se obrne na mestni magistrat v Ljubljani, da bi on rešil vpraševanje, kako bi se dobila stanovanja za uradnike višjega železnocestnega vršbenega urada.

Pri glasovanji se vprejmeta oba predloga.

V. Gosp. Knez poroča o ministerskem ukazu, katerega je c. k. deželna vlada zbornici naznanila, da izjavi o njem svoje mnenje. Ta ukaz pravi, da je od c. k. namestništva za Česko došla prošnja českega kulturnega sveta, naj bi se po zakonodajskem potu vpejalo, da se žito samo po metrični vagi s kakovstveno podstavo hektoliterske vage in po razmerji kakovosti (I., II., III.) razpečava. Ta prošnja se utemeljuje s tem, da se skoro na vsakem semnji ene kronovine po drugih, časih popolnem različnih vagah in merah, da celó po neprimernih navadah, v mnogih krajih celó po stari vagi in meri žito razpečava, za tega del so tudi tržna poročila tako različna, da more le izvedenec dobiti iz njih ceno, ki bi mu v trgovini pri razprodavanji žita biti mogla kot ravnilo. V Nemčiji, Franciji in v drugih državah je to uže urejeno. Zaradi rešitve te prošnje se je trgovinsko ministerstvo posvetovalo z ministerstvom za poljedelstvo in za notranje zadeve, ter izrekla so ministerstva soglasno, da je smer te prošnje primerna in vredna, da se izpelje nje zahteva, ker bi se na ta način pri tržnih poročilih vpeljala enakomernost in bi se iz njih izvedele res prave tržne cene po kakovosti. Vendar menijo ministerstva, da se tej prošnji in nje zahtevi ne more ugoditi po zakonodajski poti, marveč, da se to prepusti interesiranim krogom, da naj bi delali na to, da se na gori označen način žito razpečava, in sicer naj bi se to doseglo s tem, da se dotične usance vredó in izpeljejo.

Naroča se toraj českemu namestništvu, da gleda na to, da nižja oblastva ter trgovske in obrtne zbornice skrbé za vpeljavo takih primernih navad pri razpečavanji žita. Za tega delj priporoča tudi c. kr. deželni vladi za Kranjsko, naj bi tudi ona po mogočnosti in razmerno ter s pogojnimi izpremembami v svojem upravnem delokrogu držala se te smeri, kakor se je zaukazalo uže pri trženji s senom in slamo.

Odsek je to stvar pretresaval, in pokazalo se je, da se v veletržji z žitom samo na metrično vago tržuje. V mali trgovini, tudi na mnogih semnjih pa to še ni udomačeno, in tržuje se še celó po stari vagi in meri. Mnogo bode še toraj dela, da se povsod metrična vaga vpejle. Pripoznalo se je, da bi bilo ne samo za prodajalca, nego tudi za kupca bolje, ako bi se povsod vpejla v trgovini z žitom metrična vaga in se cena odločevala za 100 kilo. A da se to tudi v istini uvede, treba je, da tudi občinski zastopi skrbijo za to, da se samo metrična mera in vaga smeta rabiti in da se cene le za 100 kilo določajo in razglašajo. Na podlagi tega nasvetuje odsek:

1. Slavni c. kr. deželni vladi se poroča, da zbornica priporoča, naj bi se žito samo na metrično vago prodajalo in se cene za 100 kilo določevale.

2. Slavna c. k. deželna vlada se prosi, da blagovoli ukreniti, naj bi one občine, v katerih so žitni semnji, skrbele, da se cene žitu po metrični vagi, in sicer za 100 kilo postavljajo in razglašajo.

3. Slavni mestni magistrat se prosi, da bi odslej žitne cene po metrični vagi razglašal.

Pri glasovanji se vzprejmó predlogi enoglasno.

VI. Gosp. Vaso Petričič poroča o deželnega odbora dopisu, s katerim se naznanja sklep deželnega zbora gledé sestave odbora, kateri naj bi na to delal, da se vendar uže naposled uresničijo želje gledé gradnje dolenske železnice. Ob enem vabi deželni odbor zbornico, naj bi zastopnike v ta odbor izvolila ter njemu imena izvoljenih naznanila. Odsek predlaga z ozirom na to, da se zbornica uže 20 let poteguje za dolensko železnico: Zbornica naj izvoli v omenjeni odsek tri člane.

Gosp. Eichelter predlaga, naj se jih voli pet.

Gosp. dr. Poklukar omenja, da ne bode v tem odboru zastopana samo zbornica, nego tudi mestni zbor ljubljanski in kranjska hranilnica ter da so se v ta odbor povabili tudi dolenski zastopniki in izvedenci v železničnih stvaréh.

Po tej izjavi g. dr. Poklukarja odstopi g. Eichelter od svojega predloga.

Po nasvetu zborničnega člana g. J. Kneza izvoli zbornica v ta odbor naslednje gospode: zborničnega predsednika Josipa Kušarja in zbornična člana Pankracija Eichelterja in Vaso Petričiča.

(Konec prihodnjič.)

Tretja seja ênkete o kmetskih razmerah na Kranjskem

(Dalje.)

Gosp. Ogulin podpira ta nasvet, vendar pa mu še nekoliko dodaja. Na Dolenskem ljudje nimajo lastne živine, dobro bi bilo toraj skleniti, da naj se osnujejo zadruge, ki bi ljudem proti ugodnim pogojem v rejo dajali živino.

Gosp. Bavdek omenja, da so železni plugi jako pripravi in koristni, da jih pa ljudje dostikrat ne morejo omisliti, zato nasvetuje dostavek, „naj bi kmetijska družba kupila takih plugov, ter jih razposojevala ali proti plačevanji v obrokih prodajala posestnikom.“

Dr. Poklukar priporoča zlasti zboljšanje travnikov, ki so neobhodno potrebni za umno živinorejo, in priporoča gosp. poročevalcu predlog tako spremeniti, da se bo zboljšanje senošet in travnikov izrekoma omenjalo. — Gosp. Ogorelec omenja, kako potrebno bi bilo senošeti snažiti z branami ter priporoča sledeči dostavek: „S podporo naj se skuša nakupiti železna